

معبد عشق و مرقد معشوق

نگرشی بر اماکن سرزمین وحی و مناسک حج و عمره

تألیف

علی نظری مؤمن آبادی «رفسنجانی»

سرشناسه

: نظری مؤمن آبادی رفسنجانی، علی، ۱۳۴۳ -

عنوان و نام پدیدآور

: معبد عشق و مرقد معشوق: نگرشی بر اماکن سرزمین

وحی و مناسک حج و عمره / تألیف علی نظری

مؤمن آبادی (رفسنجانی)

مشخصات نشر

: اصفهان: کانون پژوهش، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری

: ۲۸۸ص

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۰۵-۲۱-۸: زیال: ۱۲۰۰۰۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

ب.د.داشت

: کتابنامه: ص. [۲۸۰]-۲۸۷: همچنین به صورت زیرنویس

موضوع

: حج -- راهنمای آموزشی

موضوع

: زیارتگاه‌های اسلامی -- عربستان سعودی -- مکه

موضوع

: زیارتگاه‌های اسلامی -- عربستان سعودی -- مدینه

رده‌بندی کنگر

: ۶۱۳۹م ۶/۸/۸ BP

رده‌بندی دیویی

: ۹۱/۳۵

شماره کتابشناسی ملی

: ۳۹۱۰۶۳۰

معبد عشق و مرقد معشوق

نگرشی بر اماکن سرزمین وحی و مناسک حج و عمره

مؤلف: علی نظری مؤمن آبادی رفسنجانی

ناشر: کانون پژوهش (۲۳۵۲۷۰۵-۲۳۱۰۳۱)

توبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۰۵-۲۱-۸

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ است

مؤلف: ۰۹۱۳ ۲۱۷ ۹۶۲۴

فهرست مطالب

مقدمه ۲۱

شناخت عربستان ۲۵

وصل او اسکه مکرمه

فضیلت مکه ۳۱

بخش اول: مسجد الحرام ۳۲

تاریخ بنای کعبه ۳۳

نام‌های کعبه ۳۵

ارکان کعبه ۳۶

اندازه کعبه معظمه ۳۸

اماکن اطراف کعبه ۳۹

بخش دوم: اماکن مقدسه مکه و مساجد معروف ۴۸

۱- مولد النبی ﷺ و شعب ابی طالب ۴۸

۲- مسجد الجن ۴۹

۳- مسجد الاجابه ۴۹

- ۴- مسجد غدیر خم ۵۰
- ۵- کوه و غار چرا ۵۰
- ۶- کوه و غار ثور ۵۱
- ۷- قبرستان معلّاه یا ابوطالب ۵۳
- ۸- مقبره شهدای فخ ۵۷
- موزه مکه مکرمه ۵۸
- پرده نافی ۶۰
- بخش سوم: مشاعر مقدس و مساجد آنها ۶۲
۱. عفات ۶۲
۲. مشعر الحرام یا مَدَائِف ۶۳
۳. وادی مَحْشَر ۶۵
۴. سرزمین مینا یا سرزمین آبروها ۶۵

فصل دوم - حج

- بخش اول: دعوت عمومی به حج به فرمان الهی ۷۱
- اهمیت حج در قرآن و روایات ۷۳
- اهمیت حج در میان وظایف اسلامی ۷۵
- فواید فردی حج و عمره در روایات ۷۶
- عاقبت تارک حج ۷۸
- آثار دنیوی تأخیر حج ۸۰
- بخش دوم: آثار و برکات حج در جامعه اسلامی ۸۲

۱. بُعد اخلاقی حج و عمره ۸۲
۲. بُعد سیاسی حج و عمره ۸۴
۳. بُعد فرهنگی حج و عمره ۸۶
۴. بُعد اقتصادی حج ۸۷
- اقسام حج و تفاوت آنها ۸۸
- صورت اجمالی حج تمتع ۸۹
- صورت اجمالی عمره مفرده ۹۱
- محرّمات احرام به صورت اجمالی ۹۲
- حج اکبر کدام است ۹۳
- نقش حج در انسان سازی ۹۵
- بخش سوم: مواقیت حج و عمره ۹۹
- میقات چیست و کجاست؟ ۹۹
- میقات های مکانی ۱۰۰
- بخش چهارم: فلسفه و اسرار اعمال حج و عمره ۱۰۶
۱. میقات و اسرار آن ۱۰۶
۲. اسرار احرام ۱۱۱
۳. فلسفه تشریع طواف ۱۱۳
۴. اسرار هفت خوان عشق «هفت شوط» ۱۱۴
۵. فلسفه نماز طواف ۱۱۷
۶. فلسفه سعی بین صفا و مروه ۱۱۸
۷. فلسفه تقصیر و حلق ۱۲۰

۸. اسرار وقوف عرفات ۱۲۳
۹. راز وقوف در مشعر الحرام ۱۳۳
۱۰. اسرار منا ۱۳۵
۱۱. اسرار رمی جمرات ۱۳۸
۱۲. اسرار قربانی ۱۴۱

فصل سوم مباحث اعتقادی

- بخش اول: الهامات ناروا و پاسخ آن ۱۴۸
۱. اهمیت ولایت و امامت ۱۴۸
۲. سب و لعن از دیدگاه قرآن و پیامبر اسلام ﷺ ۱۵۴
۳. زیارت قبور ۱۵۶
۴. توسل به انبیاء و اولیاء ۱۵۸
۵. تبرک به اشخاص یا اشیاء متدسر ۱۶۱
۶. گریه کردن بر مرده ۱۶۴
۷. بناء بر قبور و نماز در آن مکان ها ۱۶۶
۸. داستان ازدواج ام کلثوم ۱۷۰
- بخش دوم: نماز در حرمین شریفین و اختلاف نظرها ۱۷۵
۱. کیفیت وضو ۱۷۵
۲. اذان و اقامه ۱۷۸
۳. گفتن (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) در نماز ۱۸۰
۴. گفتن «آمین» بعد از سوره حمد ۱۸۱

۵. خواندن سوره بعد از حمد ۱۸۲
۶. خواندن سوره‌هایی که سجده واجب دارند، در نماز ۱۸۲
۷. دست به سینه نماز خواندن ۱۸۳
۸. قنوت در نماز ۱۸۳
۹. محل سجده ۱۸۴
۱۰. سهواً و حرکت انگشت ۱۸۴
۱۱. تکبیر بعد از سلام نماز ۱۸۵
۱۲. عبور ز برابر نمازگزار ۱۸۶
۱۳. قصر و انعام نماز ۱۸۶
۱۴. نماز تراویح در ماه رمضان ۱۸۷
۱۵. نماز جماعت ۱۸۷
۱۶. نماز جماعت در مسجد الحرام حکم استداره ۱۹۰

فصل چهارم زیارت

- بخش اول: آداب تشرف و پاداش زیارت ۱۹۲
- تعریف زیارت ۱۹۲
- آداب تشرف ۱۹۲
- زیارت ائمه میثاقی بر عهده شیعیان ۱۹۶
- ثواب و پاداش زیارت ۱۹۷
- بخش دوم: فلسفه و اسرار زیارت ۱۹۹
۱. تعظیم و بزرگداشت اولیای الهی ۱۹۹

۲. تقرب و نزدیکی به خدا ۱۹۹
۳. جلوه گاه محبت و دوستی با اهل بیت علیهم السلام ۲۰۰
۴. شناخت و معرفت بیشتر اهل بیت ۲۰۱
۵. بهره مندی از شفاعت و آمرزش گناهان ۲۰۲
۶. یادآوری مرگ و آخرت ۲۰۳

فصل پنجم مدینه منوره

- بخش اول مسجد النبی صلی الله علیه و آله ۲۰۷
- قُبَّةُ النَبِیِّ ۲۰۸
- الف: قسمت های داخلی مسجد النبی صلی الله علیه و آله ۲۰۹
- ب: ستون های اولیه مسجد النبی صلی الله علیه و آله ۲۱۴
- بخش دوم: مساجد متبرکه و مهیور مدینه منوره ۲۱۸
- مسجد قُبا ۲۱۸
- مسجد الاجابة، مباحله، بنو معاویه ۲۲۰
- مسجد غمامه (مصلی) ۲۲۱
- مسجد امام علی علیه السلام ۲۲۲
- مساجد فتح یا مساجد سبعة (هفت گانه) ۲۲۲
- مسجد شجره ۲۲۶
- مسجد ابوذر ۲۲۶
- بخش سوم: قبرستان بقیع ۲۲۷
۱. امام حسن مجتبی علیه السلام ۲۲۸

۲. امام سجاد علیه السلام ۲۲۹
۳. امام باقر علیه السلام ۲۳۰
۴. امام صادق علیه السلام ۲۳۰
۵. قبه بنات الرسول ۲۳۱
۶. همسران رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۳۲
۷. فاطمه بنت اسد ۲۳۴
۸. عباس بن عبدالمطلب ۲۳۵
۹. عقیل بر ابی طالب ۲۳۶
۱۰. عبدالله بن حمر ۲۳۶
۱۱. اسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام ۲۳۷
۱۲. مقبره ابراهیم فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۳۸
۱۳. شهدای واقعه حرّه و شهدای کربلا ۲۴۰
۱۴. حلیمه سعدیه ۲۴۱
۱۵. عمه های رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۴۳
۱۶. ام البنین مادر حضرت ابوالفضل علیه السلام ۲۴۴
۱۷. عثمان بن مظعون ۲۴۵
۱۸. ابوسعید خدری ۲۴۶
۱۹. ماجرای دفن عثمان بن عفان ۲۴۶
۲۰. دیگر مدفون شدگان بقیع ۲۴۶
- بخش چهارم: آثار از بین رفته ۲۵۰
۱. بیت الاحزان یا مسجد فاطمه ۲۵۰

۲. قبر مخفی حضرت فاطمه سلام الله علیها ۲۵۱
۳. مدفن پدر گرامی پیامبر ﷺ «دار النابغه» ۲۵۱
۴. مقبره مادر گرامی پیامبر حضرت آمنه ۲۵۲
۵. خانه امام سجاد و امام صادق علیهما السلام ۲۵۲
۶. حسن بن حسن بن علی بن ابی طالب «حسن مثنی» ۲۵۳
۷. محمد بن حنفیه ۲۵۴
- بخش نهم: سایر اماکن متبرکه ۲۵۵
- سجده و مشربیه ام ابراهیم ۲۵۵
- بدر است ۲۵۶
- خیبر کجاست ۲۵۷
- فدک یادگار فاطمه علیها السلام ۲۵۹
- رَبْذَه تبعیدگاه ابوذر صدیق ۲۶۰
- غدير خم میعادگاه ولایت ۲۶۲
- موقعیت احد ۲۶۳
- مهم ترین علل شکست در اُحد ۲۶۵
- شهدای اُحد ۲۶۵
- مسجد العسکر و مسجد ثنایا رسول الله ﷺ ۲۶۷
- پایان سفر حج و عمره و درس های آن ۲۶۹
- منابع و مآخذ ۲۷۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُسْتَمْسِكِينَ بِالْثَّقَلَيْنِ «كِتَابِ اللَّهِ وَ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ» وَ لَا غَيْرَهُمَا وَ هَذَا طَرِيقُ النِّجَاهِ إِلَى الْوَقْفِ بِقِيَامَةِ عَلَى قَوْلِ النَّبِيِّ الْأَعْظَمِ ﷺ: إِنِّي تَارِكُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِتْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي فَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ وَ اَبِيهَا وَ بَعْلِهَا وَ بَنِيهَا وَ سِرِّ الْمُسْتَوْفِيَةِ فِيهِ بِعَدَدِ مَا احَاطَ بِهِ عِلْمُكَ

از آنجا که عربستان سرزمین نبوت و ولایت است، هر ساله میلیون ها عاشق از دور و نزدیک به سوی حرمین شریفین می شتابند تا از برکات این سرزمین مقدس بهره مند

شوند، مسلمانان میهن اسلامی ما نیز در شمار این عاشقان
دل‌باخته‌اند، که برای عزیمت به آن مکان مقدس سر از پا
نمی‌شناسند.

مکه و مدینه سرزمین وحی، جایگاه فروزش شعله‌های
مقدس هدایت و تبلور اسلام و تجسم عینی حقایق الهی و
ارزش‌های آن است.

حاجی، جان این سرزمین خاطره است و مؤمنان می‌روند تا
با حضور در تشعشع انوار الهی در مسجد الحرام و طواف
پیرامون خانه خدا سرک را در تمام ابعادش از جان بزدایند.

راهیان کعبه مبهمانا، حضرت حق و باریافتگان بارگاه
لطف و کرم خدایند، کسی که به کوی دوست راه می‌یابد باید
شیوه حضور در محضر بار را فرا گیرد و راه و رسم آن را
بیاموزد.

آری زائران آن دیار قدسی، ضمن زیارت با خدا، همراه
شدن با پیامبر و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام علاقمند
هستند با راز و رمزهای این مراسم بزرگ و آئین ابراهیمی
آشنا شوند.

روحانیون عزیز و گرانقدر کاروان‌ها که در مراحل
مختلف این سفر معنوی عهده‌دار امر مهم ارشاد و راهنمایی

زائران خانه خدایند، علاوه بر آموزش مناسک و مراقبت در اعمال حج و عمره و بیان احکام و مسائل شرعی، می‌توانند در این فرصت کوتاه زائران را با اسرار و معارف حج و عمره و آثار تاریخی اسلام که بیشتر آن اختصاص به مکه و مدینه، این سرزمین خاطره‌های تلخ و شیرین، آشنا سازند.

بایهم است که لازمه این امر مراجعه به کتب متعدد و همراه داشتن پسرین جلد کتاب است که علاوه بر مشقت حمل و نقل، کتاب زیادی در پی دارد، لذا این حقیر بر آن شدم تا مطالب لازم را که قبلاً در جلسات کاروان‌ها و بازدید اماکن متبرکه به صورت پادداشت از آن استفاده می‌نمودم به صورت مجموعه حاضر به نام «معبد عشق و مرقد معشوق»^۱ در پنج فصل: «مکه مکرمه، حج، مباحث اعتقادی، زیارت و مدینه منوره» در هر فصل دارای بخش‌های به هم پیوسته‌ای می‌باشد، به روحانان محترم و زائران عزیز ارائه نمایم.

بر خود لازم می‌دانم از صدیق مکرم حضرت
حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ اصغر حیدری به پاس
زحمات ایشان در تصحیح کتاب تشکر بعمل آورم.

۱. برگرفته از پیام امام خمینی علیه السلام به حجاج ۱۳۶۵/۵/۶.

امیدوارم این کتاب که با الطاف قادر منان و عنایات ائمه
هدی علیهم السلام برشته تحریر و چاپ در آمده مورد استفاده زائران
بیت الله الحرام قرار گیرد و موجب رضایت خداوند متعال و
اولیاء الهی به ویژه حضرت بقیة الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه
الشریف علیه السلام و ذخیره قیامت خود، اهل بیت گرانقدر،
والدین گرامی و اساتید ارجمندم گردد.

حوزه علمیه اصفهان

علی نظری مؤمن آبادی «رفسنجانی»

سوم جمادی الثانی ۱۴۳۴

سهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

۱۳۹۲/۱/۲۵